

KRITISKE ANALYSER

Af økonom, cand. Scient. Adm. Henrik Herløv Lund
www.henrikherloevlund.dk
herloevlund@mail.dk

Notat, 10. juni 2018

KOMMUNEAFTALE 2019: BESPARELSER VIL FORTSÆTTE MED AT UDMARVE DEN KOMMUNALE VELFÆRD.

RESUME:

På papiret giver kommuneaftalen for 2019 kommunerne 1,7 mia. kr. til øget service i forhold til regeringens udgiftsloft, men da regeringen forinden har nedjusteres dette med 0,5 mia. kr. udgør løftet i realiteten kun 1,2 mia. kr svarende til 0,45 pct. af rammen.

Og denne begrænsede stigning i den kommunale serviceramme skal sammenholdes med et stigende udgiftsbehov på 1,3 mia. mia. kr. alene på grund af flere ældre og børn, hvortil kommer et stigende udgiftsbehov på mindst 0,5 mia. kr på grund af flere "gamle" og plejkrævende ældre.

Reelt indebærer kommuneaftalen for 2019 i forhold til det demografiske udgiftsbehov altså en besparelse på velfærden på minimum ½ mia. kr. svarende til - 0,2 pct. af servicerammen.

Reelt indebærer kommuneaftalen for 2018 således ikke et løft for den kommunale service, men minusvækst.

Og oveni minusvæksten kommer, at regeringens hårdhændede økonomiske sanktioner, som nu er indarbejdet i budgetloven, hvert år fremtvinger en merbesparelse i kommunerne, som de seneste år i gennemsnit har udgjort 1½ – 2 mia. kr. årligt.

VLAK- regeringens minusvækst vil kombineret med budgetlovens merbesparelser være ensbetydende med fortsat forringelse og nedsmeltning af den kommunalt leverede velfærd, herunder navnlig folkeskole, børnepasning og også ældrepleje,

Dette er så meget desto alarmerende, fordi kommunerne frem til 2025 vil opleve en voldsom stigning i antallet af plejkrævende borgere, som vil sætte deres økonomi og velfærden under yderligere pres.

Frem mod 2025 vurderes den samlede befolkning at ville vokse med 190.600 personer, hvilket svarer til en stigning på 3,3 procent. Heraf vil der komme godt 87.000 flere over 80 år, hvilket svarer til en stigning på 34 procent.

Der er derfor ikke behov for VLAK – regeringens fortsatte "udmarvning" af kommunerne, men for en markant opjustering af de kommunale rammer, hvis borgerne fortsat skal kunne modtage kommunal service af acceptabel kvalitet og standard.

INDLEDNING.

I afsnit 1 redegøres for hovedpunkterne i den mellem VLAK – regeringen og Kommunernes Landsforening indgåede ”Aftale om kommunernes økonomi for 2019”.

Dernæst analyseres i afsnit 2 de forbedringer i kommuneaftalen, som den rummer i forhold til regeringens oplæg - set fra kommunernes og velfærdens synspunkt.

Herefter analyseres i afsnit 3, hvad der er realiteter og hvad der er spin om løftet i aftalen af kommunernes driftsudgifter.

Bundlinjen for realvæksten i den kommunalt leverede velfærd i 2019 gøres så op i afsnit 4.

Videre analyseres i afsnit 5 udsigterne i 2019 til kommunale merbesparelser oveni de nedskæringer, som den aftalte ramme indebærer.

Og endelig diskuteres i afsnit 6 aftalens langsigtede perspektiver for den kommunale velfærd.

1. HOVEDPUNKTERNE I AFTALE OM KOMMUNERNES ØKONOMI FOR 2019.¹

Hovedpunkterne i den indgåede ”Aftale” om kommunernes økonomi for 2019 er følgende

1. SERVICE: Ifølge aftalen løftes den kommunale serviceramme i 2019 i forhold til regeringens udgiftsloft med 1,7 mia. kr., men efter nedregulering af regeringens udgiftsloft med 0,5 mia. kr..²
2. EFFEKTIVISERINGSBIDRAG: Der blev i 2017 til afløsning for det forhåbte omprioriteringsbidrag indført et effektiviseringsbidrag på 1 mia. kr. årlig, hvoraf halvdelen skulle forblive i kommunerne til kernevelfærd. Jf. længere fremme får kommunerne lov til at beholde 0,5 mia.kr. af provenuet, som målrettes til ”borgernær velfærd”.³
3. ANLÆG: Anlægsrammen løftes fra 17,0 mia. kr. i 2018⁴ til 17,8 mia. i 2019.⁵

¹) Jf. Aftale om kommunernes økonomi for 2019.

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2018/06/ny-oekonomiaftale-med-kl-er-paa-plads-med-et-klart-loeft-af-kernevelfaerden>

²) Jf. aftalen for 2019, s. 2

³) Jf. Aftalen, s 2

⁴) Jf. Aftale 2018, s 2.

⁵) Jf. aftalen for 2019, s. 2

4. BLOKTILSKUD: Regeringen og KL er enige om at videreføre det ekstraordinære finansieringstilskud på 3½ mia. kr. i 2019, hvoraf 2 mia. kr. fordeles på baggrund af kommunernes grundlæggende økonomiske vilkår.⁶
5. LÅNEPULJE: Der afsættes to lånepuljer på i alt 650 mio. kr. til investeringer med effektiviseringspotentiale (250 mio.kr.) respektive til ”større strukturelle investeringer på de borgernære områder”⁷ + en lånepulje på 500 mio. kr. med henblik på styrkelse af likviditeten i vanskeligt stillede kommuner.⁸
6. OVERGANGSORDNING VEDR. UDLIGNING: Kommuner, som bliver ramt af reduceret udligning som følge af revision af uddannelsesstatistikken for udlændinge, kompenseres fuldt ud for tabet i 2019 og 2020 med i alt årligt 1,1 mia. kr.⁹ Til gengæld må de pågældende kommuner ikke forhøje skatten i de to år.¹⁰
7. KOMMUNALT TILSKUD TIL ALMENNYTTIGT BYGGERI: Det kommunale grundkapitaltilskud til almenyttigt byggeri udgør i dag 10 pct. Det fastsættes fremover til mellem 8 og 12 pct. for familieboliger, afhængig af den gennemsnitlige boligstørrelse. Gundkapitalindskuddet for ældreboliger og ungdomsboliger forbliver på 10 pct.¹¹
8. UDGIFTER: Kommunernes serviceramme udgør for 2019 et beløb på 251,9 mia. kr ekskl. DUT mv. Rammen udgjorde i 2018 i alt 246,0 mia. kr. ekskl. reguleringer (2018 pl – niveau)¹², hvilket med gældende pl – regulering (2 %) ¹³ svarer til 250,9 mia. kr. i 2019 pl-niveau. Reelt er der altså tale om en stigning i rammen på 1 mia. kr.
9. SKAT: Kommunerne må samlet set IKKE forhøje skatterne.¹⁴ Der etableres en tilskudsordning til de kommuner, som i 2018 nedsætter skatten, på i alt 250 mio. kr.¹⁵
10. SANKTIONER: 1 milliard af bloktilskuddet betinges af, at kommunernes budgetter overholder anlægsrammen.¹⁶ 3 milliarder af bloktilskuddet er er betinget af, at kommunernes

⁶) Jf. 2019 – aftalen, s. 3.

⁷) Jf. aftalen, s. 2 n og 3 ø.

⁸) Jf. s. 3 mf.

⁹) Jf bilag til aftalen vedr. ”Overgangsordning i 2019 og 2020”.

¹⁰) Jf. s. 3, n.

¹¹) Jf. kommuneaftalen for 2019, s. 19.

¹²) Jf. Kommuneaftale 2018, s. 4

¹³) Jf. aftalen, boks 1, s. 5 ø.

¹⁴) Jf. aftalen, s. 2

¹⁵) Ibid.

¹⁶) Jf. aftalen for 2019, s. 3.

regnskab overholder budgetterne for serviceudgifterne i 2019.¹⁷ Endelig vil skatteforhøjelse for kommunerne under et blive modregnet i bloktilskuddet svarende til overskridelsen.¹⁸

2. FORBEDRINGER I AFTALEN I FORHOLD TIL REGERINGENS OPLÆG.

Det må på den ene side anerkendes, at aftalen er endt bedre end regeringens oplæg og at KL med Aarhus – borgmester Jakob Bundsgaard (S) i spidsen nok har kæmpet hårdere for indrømmelser end måske tidligere tilfældet fra KL's side.

Overfor KL's ønske om et løft af driftsrammen i 2019 med 1,3 mia. kr. i forhold til 2018¹⁹ dvs. i forhold til regeringen med 1,8 mia. kr. med henblik på særligt at tilgodese det stigende antal ældre og om et løft af anlægsrammen fra 17 til 21 mia. kr., så lagde finansministeren hårdt ud med, at driftsrammen skulle nedskæres med ½ mia. kr og anlægsrammen skæres ned til 16 mia. kr.

Endvidere ville finansministeren helt have afskaffet det særlige finansieringstilskud på 3,5 mia. kr.

Alt i alt en forskel på regeringen og KL på 10 mia. kr.

Det fik KL formanden til at indkalde KL s repræsentantskab for at demonstrere enighed og opbakning til forhandlernes afvisning af regeringens afvisningsfront, hvilket formentlig virkede da regeringen herefter gav sig noget.

Det må anerkendes som en forbedring i den endelige aftale i forhold til regeringens oplæg, at KL fik 1,7 mia. oveni regeringens udgiftsloft, jf. dog næste afsnit, og at man fik en lille milliard (800 mio. kr.) oven i anlægsrammen fra sidste ramme.

Det må også anerkendes som en forbedring i forhold til regeringens oplæg, at det særlige finansieringstilskud på 3,5 mia. kr bevares og at der indføres en overgangsordning på 1, 1 mia. kr. for kommuner, der rammes af en forværret udlændingeudligning som følge af statistikrevisionen for udlændinges uddannelsesforhold, hvilket ikke mindst skåner Københavns kommune for en reduktion i udligningen på over ½ mia. kr.²⁰

¹⁷⁾ Ibid.

¹⁸⁾ Jf. side 3 mf.

¹⁹⁾ Jf. Christiansen, Flemming: Hvis ældrebomben findes, springer den om 12 år. Politiken, 07.06.18.

<https://politiken.dk/indland/art6564585/Antallet-af-C3%A6ldre-vokser-fem-gange-hurtigere-end-resten-af-befolkningen-kommuner-g-C3%B8r-klar-til-at-sk-C3%A6re>

²⁰⁾ Jf. Christiansen, Flemming: Økonomiaftale aflyser regeringens "københavn - bashing". Politiken, 08.06.18. <https://politiken.dk/indland/kobenhavn/art6567014/Regeringens-C2%BBk-C3%B8benhavnerbashing-C2%AB-er-blevet-aflyst>

Endelig må det anerkendes som en forbedring i forhold til regeringens oplæg, at kommunernes grundkapitalindskud til nyt almenyttigt byggeri ikke sættes 40 procent op fra 10 til 14 pct. af anskaffelsessummen. ²¹I stedet er aftalt, at det kommunale grundkapitaltilskud fremover fastsættes til mellem 8 og 12 pct. for familieboliger, afhængig af den gennemsnitlige boligstørrelse. Grundkapitalindskuddet for ældreboliger og ungdomsboliger forbliver på 10 pct. ²²

Alt i alt forbedringer i forhold til regeringens oplæg på + 7,1 mia. kr.

Medvirkende til regeringens opblødning til sidst er formentlig dog også det forhold, at der i 2019 skal afholdes folketingsvalg, hvorfor regeringen ikke er interesseret i at blive konfronteret med vrede kommuner og vrede lokale vælgere, når valgkampen bryder ud.

3. MEN: REGERINGEN HAR PYNTET SVÆRT MEGET PÅ TALLENE FOR LØFT AF KOMMUNERNES SERVICEUDGIFTER. ²³

Men trods forbedringer må det på den anden side også anerkendes, at aftalen ikke sikrer velfærden her og nu i forhold til udviklingen i behovene i 2019. Der er tværtimod meget spin i tallene fra regeringens side.

Når regeringen i pressemeddelelsen fra Finansministeriet om kommuneaftalen for 2019 fremfører, at mdc aftalen ”løftes den borgernære kernevelværd i kommunerne herved med i alt 2,3 mia. kr. i 2019” ²⁴, så er det spin og pynt. For det dækker over at kommunerne ud over 1,7 mia. kr. fra regeringen i 2019, så får lov til at beholde 0,5 mia. kr. fra kommunernes del af moderniserings – og effektiviseringsprogrammet. Hunden fodres med sin egen hale. ²⁵

Hertil kommer, at det tilbageværende løft på 1,7 mia. kr., som regeringen angiveligt har givet kommunerne på driftsrammen i 2019, også er oppustet. For løftet gives efter først at have nedreguleret det statslige udgiftsloft med 0,5 mia. kr. Et skridt tilbage og to skridt frem giver som bekendt kun et skridt frem.

²¹) Jf. Rehling, David: Det misrøgtede almenyttige byggeri. Information 07.06.18.

<https://www.information.dk/indland/2018/06/misroegtede-almennyttige-byggeri-truet-vlak-regeringen>

²²) Jf. kommuneaftalen for 2019, s. 19.

²³) Jf. FOA: Økonomiaftalerne holder ikke ulven fra døren. Pressemeddelelse, 07.06.18.

<https://www.foa.dk/forbund/presse/seneste-pressemeddelelser/global/news/pressemeddelelser/2018/juni/oekonomiaftalerne-holder-ikke-ulven-for-doeren>

²⁴) Finansministeriet: Ny økonomiaftale med KL er på plads med et klart løft af kernevelværdien.

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2018/06/ny-oekonomiaftale-med-kl-er-paa-plads-med-et-klart-loeft-af-kernevelvaerden>

²⁵) Jf. Kildevang, Jens Peter: Regeringen pynter på fortsatte sparekrav i kommunerne. 07.06.08.

<https://www.ftf.dk/arbejdsmiljoe/artikel/spin-regeringen-pynter-paa-fortsatte-sparekrav-i-kommunerne/>

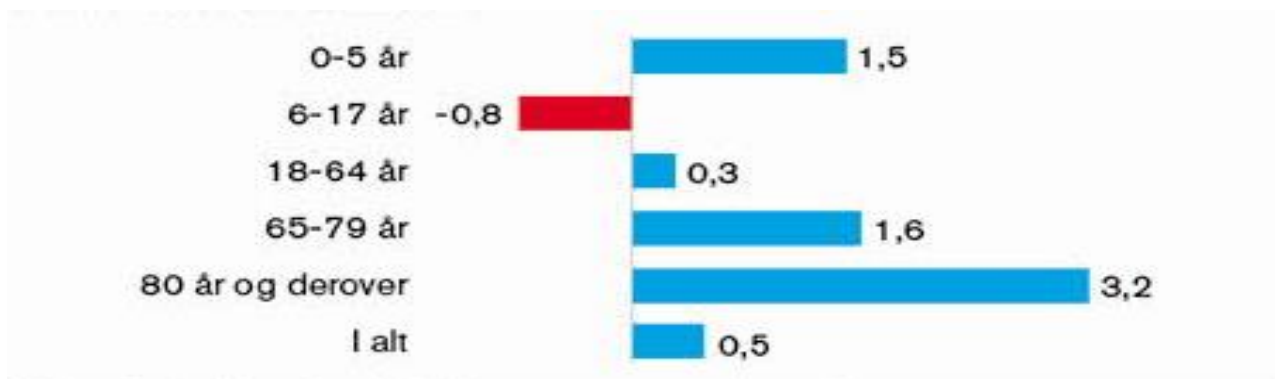
Løftet er i realiteten kun på 1,2 mia. kr. i forhold til 2018 ²⁶ svarende til en vækst på 0,45 pct.

4. BUNDLINJEN: REELT ER DER TALE OM MINUSVÆKST FOR DEN KOMMUNALT LEVEREDE VELFÆRD I 2019.

Hvad værre er, at løftet på 1,2 mia. langt fra rækker i forhold til udgiftsbehovene.

I 2019 forventes i kommunerne en betydelig stigning i befolkningstallet, der nærmere bestemt vil stige med 0,5 pct. eller cirka 31.000 personer. Størstedelen af væksten sker blandt de + 65 -årige, da der kommer godt 13.700 flere 65 – 79-årige og knap 8.300 flere borgere over 80 år. ²⁷

Tablet: Forventet udvikling i Danmarks befolkning 2018 til 2019, opdelt på aldersgrupper. ²⁸

Kilde: Statistikbanken, FRDK1 17, samt egne beregninger.

Alene stigningen i antallet af ældre ville bare med uændret alderssammensætning ved en simpel lineær beregning svare til en stigning i kommunernes årlige serviceudgifter på 0,5 pct. = 1,3 mia. kr.

Men skal der være dækning også for flere ”gamle” ældre og hermed flere ældre med dårligere helbred i de sidste leveår, vil det forøge udgiftsbehovet i kommunerne i 2019 til 0,7 - 0,9 pct. svarende til henholdsvis 1,7 mia. kr. ²⁹ respektive 1,9 mia. kr. ³⁰

²⁶) Jf. Manniche, Kasper (cheføkonom i FOA) i ovennævnte pressemeddelelse.

²⁷) Jf. Jakobsen, Rasmus Giese: Befolkningsvækst presser kommunernes økonomi. Momentum, 07.05.18.
<http://www.kl.dk/Momentum/Befolkningsvækst-presser-kommunernes-okonomi-id236967/>

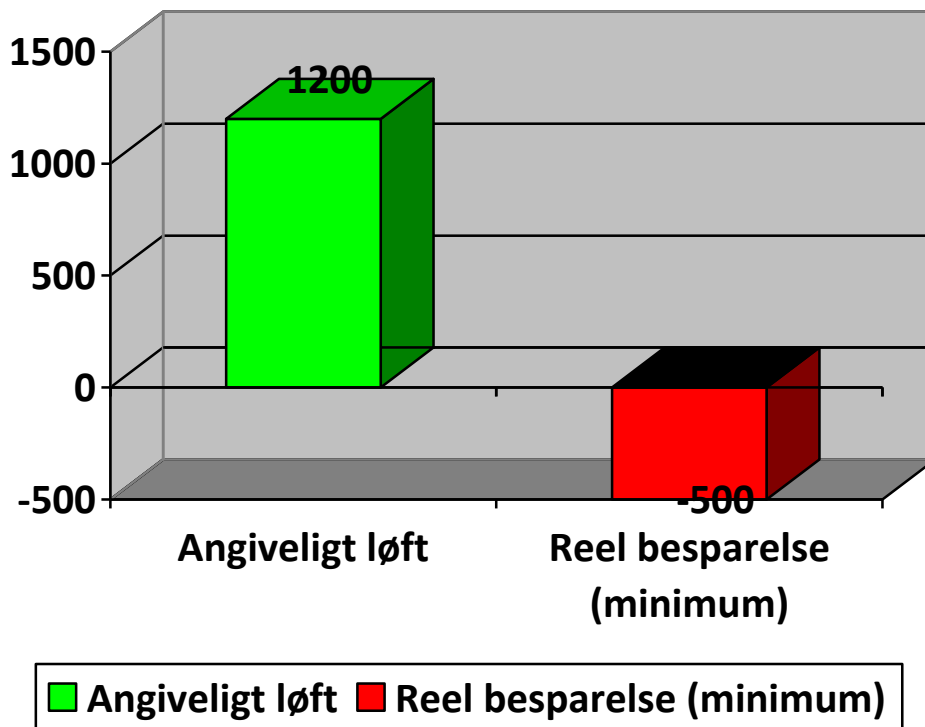
²⁸) Kilde: Jakobsen, Rasmus Giese: Oven anførte artikel.

²⁹) Jf. Striib, Mona: Velfærd i fare ved forhandling om kommuneøkonomi. Pressemeddelelse fra FOA, 05.06.18
<https://www.foa.dk/forbund/presse/seneste-pressemeddelelser/global/news/pressemeddelelser/2018/juni/foa-velfaerd-i-fare-ved-forhandlinger-om-kommuneoekonomi>

Sat overfor det reelt givne løft på 1, 2 mia. kr. i 2019 betyder aftalen om kommunernes økonomi i 2019 altså, at kommunerne de facto skal ud og spare 0,5 – 0,7 mia. kr.

Løftet på angivelig 1,2 mia. kr. i 2019 svarende til 0,45 pct. dækker således i realiteten over en minusvækst på 0,5 – 0,7 mia. kr = - 0,2 til -0,3 pct.

Figur: Angivelig forhøjelse og reel besparelse i forhold til demografisk træk på kommunernes serviceudgifter 2018 – mio. kr. ³¹

Og udover at der ikke engang er dækning for den demografisk betingede stigning i kommunernes serviceudgifter er der SLET IKKE tale om, at der sker nogen velstandsregulering af kommunernes udgifter.

Borgernes forventning om, at den kommunale service følger med udviklingen i den almindelig velstand er således kilometer fra at blive indfriet.

Det fremgår med al tydelighed, at VLAK – regeringen hermed har benyttet aftaleforhandlinger med kommunerne til at gennemtrumfe sin yderst stramme ramme på en samlet årlig gennemsnitlig

³⁰⁾ Jf. Interview med Jørgen Goul Andersen i Jakobsen, Rasmus Giese: "Befolkningsvækst presser kommunernes økonomi", s. 4 -5.

³¹⁾ Kilde: Egen tilvirkning.

realvækst på 0,3 pct. for det offentlige forbrug frem til 2025, som fremgår af regeringsgrundlaget og regeringens 2025 plan.³²

For hvor realvæksten i aftalen om regionernes økonomi i 2019 er på + 0,4 pct.³³ er den som fremgået i aftalen for kommunerne højst på – 0,2 pct. Sammenlagt er det altså lykkedes finansministeren at underopfylde regeringens mål for realvæksten i kommuner og regioner samlet set.

5. MERBESPARELSER VIL OGSÅ I 2019 KOMME OVENI NEDSKÆRINGER PÅ DEN AFTALTE RAMME.

Selvom kommunerne fuldt ud udnytter den for 2019 aftalte ramme, indebærer det således - som fremgået - i forhold de demografisk bestemte udgiftsbehov netto besparelser på mindst ½ mia. og op til 1 mia. kr – altså de facto minusvækst.

Men ikke alene repræsenterer den aftalte statslige ramme for de kommunale serviceudgifter i 2018 sammenholdt med den demografiske udvikling således reelt minusvækst.

Oven heri kommer, at kommunerne de seneste år langtfra har udnyttet kommuneaftalernes rammer fuldt ud, men tværtimod konsekvent har brugt mindre dvs. sparet yderligere i forhold til, hvad de kunne have brugt.

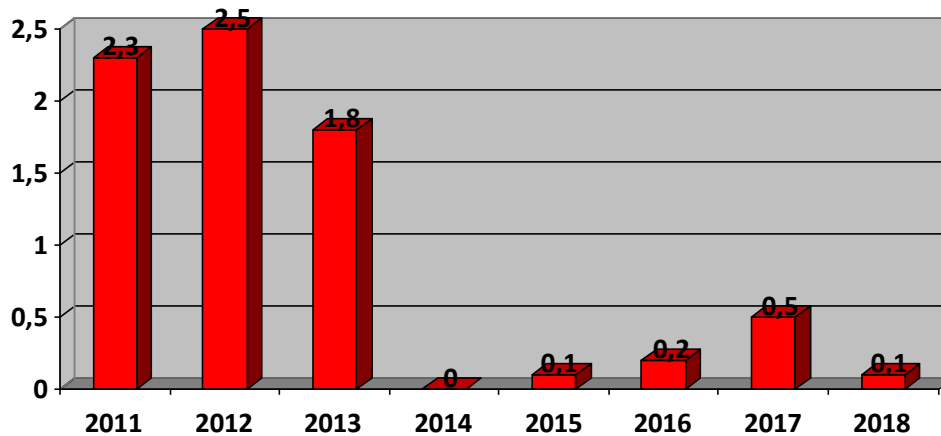
Det skyldes regeringens sanktioner, som er indeholdt i budgetloven og som indebærer, at kommunernes straffes økonomisk både, hvis de først budgetterer med mere end den aftalte ramme og igen hvis de dernæst regnskabsmæssigt bruger mere end det budgetterede.³⁴

32) VLAK – regeringen: Vækst og velstand 2025.
<https://www.fm.dk/publikationer/2017/vaekst-og-velstand-2025>

33) Jf. Lund, Henrik Herløv: AFTALE OM REGIONERNES ØKONOMI 2019: Produktivitetskrav fortsætter i forklædning.
<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/Regionsaftale2019.pdf>

34) Jf. Løvgren, Mette: Kommunale institutioner tør ikke bruge deres penge. FTF, juni 2013.

Table: "Underbudgettering" i kommunerne 2011 – 2018 (mia. kr.) målt som afvigelse mellem ramme og budget i kommunerne på driftsbudgettet. ³⁵

Således har kommunerne samlet set allerede ved budgetlægningen på serviceområdet sparet mere end rammerne tilsigtede. I alt 8,6 mia. kr. fra 2011 til 2018. De eneste år er kommunerne dog blevet bedre til at budgettere op til rammen, således at underbudgetteringen har ligget på gennemsnitligt - 0,25 mia. kr.

Mere betydningsfuldt har været, at de skrappe økonomiske sanktioner navnlig har tvunget kommunerne til systematisk at underforbruge i løbet af året – dvs. i regnskabet - for ikke at risikere at udløse sanktioner. Hermed låses kommuner og regioner fast i underforbrug år efter år.

³⁵) Kilde vedr. Afvigelse mellem ramme og budget 2011 jf. KL: Kommunernes regnskab for 2011

http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_54745/cf_202/Kommunernes_regnskab_2011.PDF

Afvigelse mellem ramme og budget 2012, jf. Indenrigsministeriet: De kommunale og regionale regnskaber 2010 – 2013. 04.06.11

<http://www.oim.dk/media/10868/de-kommunale-og-regionale-regnskaber-2010-2012.pdf>

Afvigelse mellem ramme og budget 2013, jf. Kommuneaftalen for 2012, s. 5

<https://www.fm.dk/publikationer/2012/aftaler-om-den-kommunale-og-regionale-oekonomi-for-2013>

Og Økonomi og indenrigsministeriet: Solide 2013 – regnskaber fra kommuner og regioner.

<http://www.oim.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2013/maj/overskud-i-kommunernes-regnskaber.aspx>

Finansministeriet Kommuner og regioner overholder udgiftslofterne for 2014. 30.04.15

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2015/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofter>

Finansministeriet: Kommunerne og regionerne overholder de lovfastsatte udgiftslofter for 2015. 19.04.16

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2016/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofterne-for-2015>

Indenrigsministeriet: Kommuner og regioner overholder udgiftslofterne for 2016. 24.04.17

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2017/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofterne-for-2016>

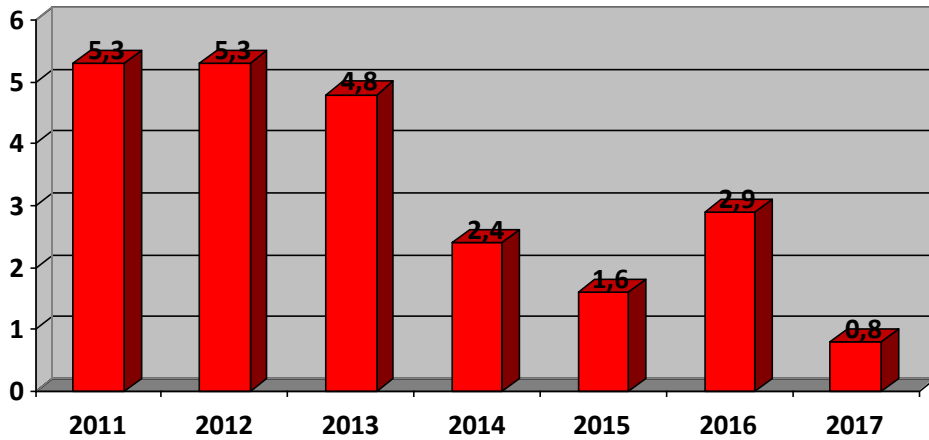
Finansministeriet: De kommunale budgetter forventes at overholde økonomiaftalen for 2017.

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2016/12/de-kommunale-budgetter-forventes-at-overholde-oekonomiaftalen-for-2017>

Finansministeriet: Kommunernes budgetter forventes at overholde økonomiaftalen for 2018.

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2017/12/kommunernes-budgetter-ser-ud-til-at-overholde-oekonomiaftalen-for-2018>

Tablel: Merbesparelser på driftsbudgettet i kommunerne 2011 – 2017 (mia. kr.) gennem mindreforbrug i regnskabet i forhold til budget ³⁶

Gennem at underskride budgetterne i driftsregnskabet har kommunerne altså siden 2011 og frem til og med 2017 sparet omkring 23 mia. kr.

Sammenlagt med merbesparelserne på driftsbudgettet har kommunerne – først og fremmest gennem mindreforbruget i regnskabet - i forhold til den aftalte ramme således alt i alt til dato sparer op mod 32 mia. kr. mere end nødvendigt i forhold til regeringens i forvejen smalle rammer.

Penge, der kunne gå til velfærd, men ikke er kommet den til gode.

De seneste 3 år har merbesparelsen i budget og regnskab samlet i gennemsnit været lidt over 2 mia. kr. årligt. Det må derfor forventes, at en merbesparelse også udløses i 2019, selvom kommunerne på grund af folketingsvalget måske vil forsøge at køre tættere på budgettet og derfor holde merbesparelsen nede på - 1 til - 1½ mia. kr

³⁶) Kilde: Mindreforbrug 2011 jf. KL: Kommunernes regnskab for 2011

http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_54745/cf_202/Kommunernes_regnskab_2011.PDF

Mindreforbrug 2012, jf. Økonomi – og Indenrigsministeriet: Overskud i kommunernes regnskab for 2012.

<http://sim.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2013/maj/overskud-i-kommunernes-regnskaber.aspx>

Mindreforbrug 2013, jf. KL: Regnskab 2013 – ansvarlighed og vækst.

<http://www.danskekommuner.dk/Artikelarkiv/2014/Magasin-17/Regnskab-2013--ansvarlighed-og-vakst/>

Økonomi – og Indenrigsministeriet: Solide 2013 – regnskaber fra kommuner og regioner. 15.05.14.

<http://www.oim.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2014/maj/solide-2013-regnskaber-fra-kommuner-og-regioner/>

(Mindreforbrug på driftsudgifter var egentlig 4,9 mia, men kommunerne fik lov til at veksle 2 mia. kr. heraf på mere anlæg)

Finansministeriet Kommuner og regioner overholder udgiftslofterne for 2014. 30.04.15

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2015/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofter>

Finansministeriet: Kommunerne og regionerne overholder de lovfastsatte udgiftslofter for 2015. 19.04.16

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2016/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofterne-for-2015>

Indenrigsministeriet: Kommuner og regioner overholder udgiftslofterne for 2016. 24.04.17

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2017/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofterne-for-2016>

Løvgren, Mette: Kommunernes underforbrug fortsætter. FTF, 26.04.18

https://www.ftf.dk/aktuelt/ftf-nyhed/artikel/kommunernes-underforbrug-fortsætter/?utm_campaign=Seneste%20Nyt

Men lægges den ovennævnte merbesparelse i budget og regnskab på – 1 til – 1½ mia. kr oveni den foran nævnte besparelse på – 0,5 til – 0,7 mia. kr. på grund af stigende befolkningstal, så bliver den samlede reelle nettobesparelse for kommunerne i 2019 således efter al sandsynlighed mellem -1½ og – 2 mia. kr.

Aftalen om kommunernes økonomi indebærer således fortsat forringelse af den kommunalt leverede velfærd i 2019.

6. KONSEKVENSEN: LANGSOM NEDSMELTNING AF DEN KOMMUNALT LEVEREDE VELFÆRD.

Der er gennem de seneste 20 år sket en langsom nedsmeltning af den kommunale velfærd og VLAK - regeringen fortsætter med indeværende aftale om kommunernes økonomi således i 2019 denne udvikling.

Blot for at følge med den demografiske udvikling skulle det samlede offentlige forbrug være vokset med 20,2 mia. kr. fra 2010 til 2017 = en årlig gennemsnitlig realvækst på 0,7 pct. Men det er kun steget med 4,75 mia. kr. i perioden.

Der har således i den samlede offentlige sektor været et velfærdstab i perioden på 15, 5 mia. kr³⁷ - blot i forhold til den demografiske udvikling. En stor del af velfærdstabet har ramt kommunerne.

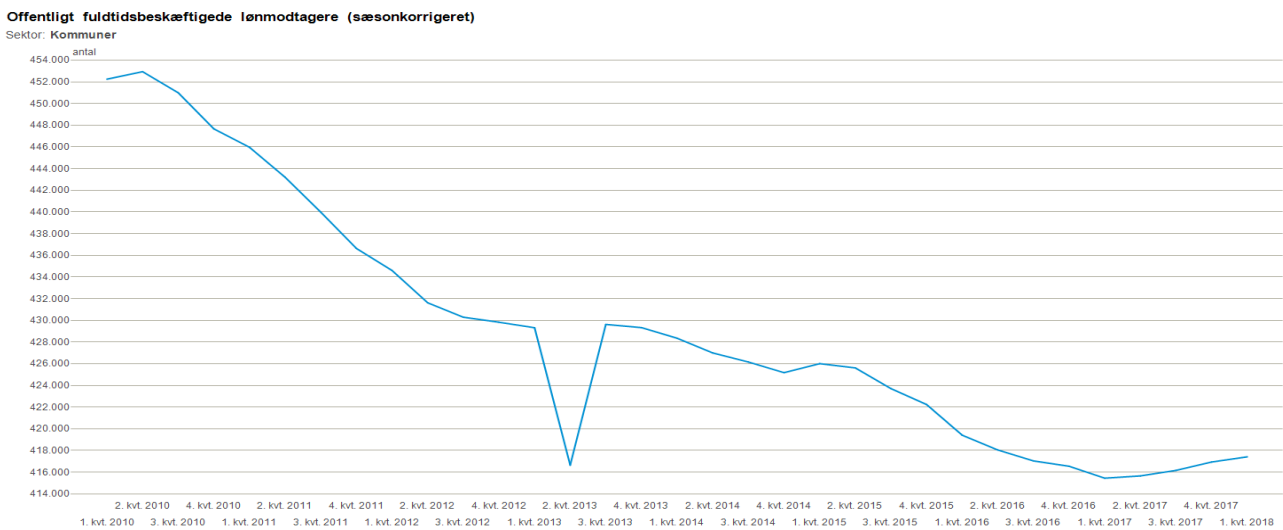
Hertil kommer, at hvis væksten i det offentlige forbrug skal følge den almindelige velstandsudvikling, så der er råd til ny service og ny teknologi, fx ny medicin på sygehusene, skal den årlige gennemsnitlige realvækst være 1,1 pct., hvilket fra 2010 til 2017 vil have svaret til 31, 5 mia.

Den offentlige sektor er takket være de borgerlige regeringers og SRSF – regeringens småvækstpolitik for det offentlige forbrug således i voldsomt ressourceunderskud.

Resultatet af vedvarende smalle rammer og merbesparelser i kommunerne har været en kraftig reduktion i offentlige beskæftigelse i kommunerne, der i perioden 2010 – 2017 er faldet med godt 36.000 årsværk svarende til et fald på godt 8 pct.

³⁷) Jf. Kildevang, Jens Peter: " Nye tal: Velfærdstab på over 15 mia. kr. siden 2010". FTF, 07.05.18
<https://www.ftf.dk/aktuelt/ftf-analyse/artikel/nye-tal-velfaerdstab-paa-over-15-mia-kr-siden-2010/>

Figur: Antal ansatte i kommunerne 2. kv. 2010 – 4. kv. 2017 (årsværk).³⁸

Denne langsomme dræning af kommunerne for varme hænder til velfærd vil fortsætte i 2018, hvor omkring 2000 yderligere stillinger må forventes at forsvinde.³⁹

Dette har selvfølgelig haft stærkt negative konsekvenser for kvalitet og standard i den kommunalt leverede velfærd.

- I ældreplejen får færre og færre ældre hjemmehjælp og i færre og færre timer⁴⁰ og flere og flere svage ældre må klare sig uden offentlig hjælp
- I daginstitutionerne bliver der færre og færre pædagoger pr. barn og flere og flere pædagoger må være alene om børnene i betydelige tidsrum⁴¹
- I folkeskolerne halter normeringer mere og mere bagud for det stigende antal elever og især det voksende antal ”inklusionsbørn” med særlige støttebehov⁴²

38) Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken: OBESK3: Offentligt fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere (sæsonkorrigeret) efter sektor.

<http://www.statistikbanken.dk/OBESK3>

39) Jf. HK – Danmark: Kommuneaftale giver massivt pres på ansatte. 01.06.17

<http://newsbreak.dk/presse/prm-hk-kommuneaftale-giver-massivt-pres-paa-ansatte/>

40) Jf. Lund, Henrik Herløv: Kommunalvalg 2017: KOMMUNAL HJEMMEHJÆLP forringes af regeringens spare – og sanktionspolitik og trods velfærdsreformernes løfter om at fremtidssikre velfærd og ældrepleje! Nov. 2017.

<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/Forringelserafkommunalaeldrepleje.pdf>

41) Jf. Lund, Henrik Herløv: Kommunale udfordringer efter valget: KOMMUNAL BØRNEPASNING UDHULES LANGSOMT AF SPAREPOLITIK, VOKSENDE OPGAVEMÆNGDE, DALENDE NORMERINGER OG FORÆLDREFLUGT. Nov. 2017.

<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/Forringelserafkommunaledaginstitutioner.pdf>

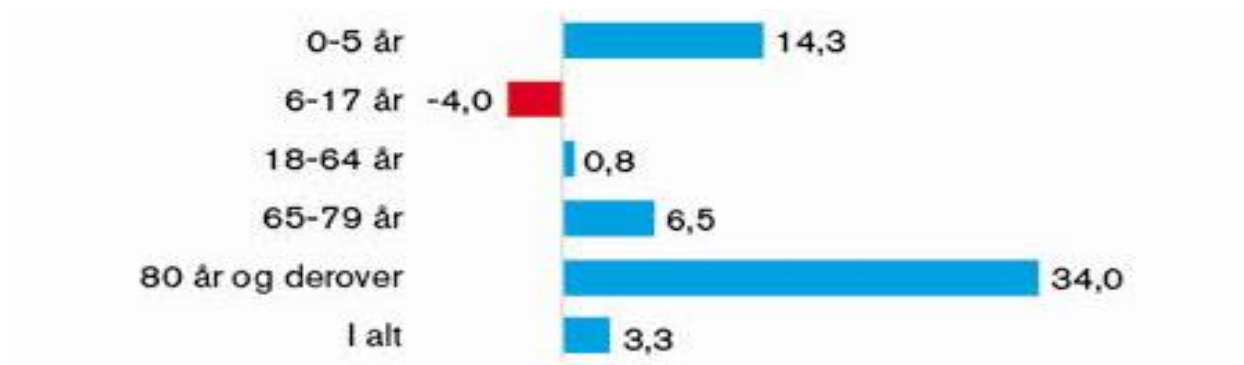
42) Jf. Lund, Henrik Herløv: Kommunale udfordringer efter valget: FOLKE-SKOLEN UDMARVES AF BESPARELSER, INKLUSIONS-LOV OG FOLKESKOLEREFORM SAMT ELEVFLUGT. Nov. 2017.

<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/Forringelserafkommunalfolkeskole.pdf>

Dette er så meget desto alarmerende, fordi kommunerne i de kommende år vil opleve en voldsom stigning i antallet af plejekrævende borgere, som vil sætte deres økonomi og velfærden under yderligere pres.

Frem mod 2025 vurderes den samlede befolkning at ville vokse med 190.600 personer, hvilket svarer til en stigning på 3,3 procent. Heraf vil der komme godt 87.000 flere over 80 år, hvilket svarer til en stigning på 34 procent.⁴³

Figur: Forventet udvikling i Danmarks befolkning 2018 til 2025, opdelt på aldersgrupper (pct.)⁴⁴

Derfor er der et voldsomt behov for en markant opjustering af de økonomiske rammer for kommunerne.

⁴³) Jf. Jakobsen, Rasmus Giese: Befolkningsvækst presser kommunernes økonomi. 07.05.18

⁴⁴) Kilde: Oven anførte artikel.